

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a MÁTRAHOLDING Gazdasági Tanácsadó Zrt. (1146 Budapest, Cházár A. u. 9.; felszámolóbiztos: Galóczy Béla) mint felszámoló megbízásából eljáró Dr. Szabó János Zoltán ügyvéd (1539 Budapest, Pf.: 630.) és a G. Horgos Ügyvédi Iroda (1055 Budapest, Balaton u. 12.; ügyintéző: Gerginé Dr. Horgos Livia ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Gulyik Zsolt végelszámoló megbízásából eljáró Lajer Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rkp. 8.; ügyintéző: Dr. Szabó Eszter Zsuzsanna ügyvéd) és a Reé Ügyvédi Iroda (1054 Budapest, Széchenyi rkp. 8.; ügyintéző: Dr. Reé Viktor ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) alperes ellen, kölcsön visszafizetése iránt indított perében - amely perbe a Kovácsné Illovi Krisztina vezető tisztségviselő által képviselt beavatkozó neve (beavatkozó címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott -, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2009. március 23-án meghozott 13.G.30.197/2008/21. számú ítélete ellen, az alperes részéről 22. sorszámon benyújtott fellebbezés alapján - a 2010. február 3. napján megtartott nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 200 000 (Egymillió-kettőszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 21. sorszámon meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek - a keresettel egyező - 132 166 558 Ft-ot, valamint annak 2008. április 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt mértékű késedelmi kamatát és 2 400 000 Ft perköltséget; az államnak pedig - az adóhatóság felhívására - 900 000 Ft le nem rótt illetéket.

A megállapított tényállás szerint a peres felek között 2007. július 19-én létrejött kölcsönszerződés alapján a felperes 2007. július 20-án 205 000 000 Ft kölcsönt utalt át az alperesnek, 2008. március 31-i lejáratig. Az alperes az átvett összegből 132 166 558 Ft-ot nem fizetett vissza a felperesnek.

A perben nem álló **O.C. Kft.** 2006. november 22-én (a fennálló tartozása fejében) 550 000 000 Ft összegű váltót állított ki a felperes javára.

Ezt a váltót előbb (a felperes tartozása fejében) a C Zrt., majd pedig tőle (2007. november 26-án adásvételi szerződés keretében) a beavatkozó megszerezte. A beavatkozó az általa megszerzett váltókövetelésből összesen 170 000 000 Ft értékű követelést az alperes részére értékesített, ennek alapján közöttük 2008. július 18-án 150 000 000 Ft és 2008. július 22. napján 20 000 000 Ft engedményezésére került sor.

Az alperes az így megszerzett követelésre tekintettel a felperes keresettel érvényesített követelésével szemben már a pert megelőzően is beszámítást kívánt érvényesíteni.

E tényállás alapulvételével az elsőfokú bíróság az alperes fizetési kötelezettségét - a kölcsöntőke vonatkozásában a Ptk. 523.§ (1) bekezdése alapján - a keresettel mindenben egyezően megállapíthatónak tartotta.

Az alperes beszámítási kifogásával összefüggésben az elsőfokú bíróság mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet, a beszámítási kifogás érdemi elbírálásának nem jelentette volna eljárásjogi akadályát. Az alperes beszámítási kifogását azonban az elsőfokú bíróság érdemben nem találta megalapozottnak. Az alperes ugyanis a jelen perben előterjesztett beszámítási kifogását engedményesként olyan váltóra alapította, amelyre vonatkozóan a váltó birtokosa (a jelen per beavatkozója) által a váltókötelezettek ellen váltójogi követelés iránt a Bács-Kiskun Megyei Bíróságnál indított perben másodfokú bírósággént a Szegedi Ítéltábla a 2008. november 21-én meghozott .../7. számú jogerős részítéletében azt állapította meg, hogy az nem minősül váltónak. Ebből következően - az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint - a váltójogi szabályok az alperesi követelés elbírálása kapcsán nem voltak alkalmazhatók, ezért az alperes a váltóra alapítottan alapos beszámítást a felperesi igénnyel szemben nem tehetett. Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy az alperes a perben alappal állította, hogy abban az esetben, ha a követelést a váltójogi szabályok alapján megszerezni nem is tudná, a közönséges (Ptk-beli) engedményezés hatályával követelést szerezhetett. Az adott esetben azonban a váltóként kiállított, de váltónak nem minősülő okirat nem a jelen per felperesével szembeni követelést tartalmazott, hanem éppen a felperes 550 000 000 Ft-os követelését testesítette meg. Ezt a követelést pedig az alperes engedményezéssel a felperestől, mint a követelés jogosultjától nem szerezte meg, a felperes felé engedményező nyilatkozatot nem tett. Az alperes a felperesi igénnyel szemben beszámítható követelést a beavatkozótól sem szerezhetett. Alapos beszámítási igény hiányában pedig az elsőfokú bíróság az alperest a felperes javára a keresettel egyezően marasztalta.

Ez ellen az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen a sérelmezett határozat megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint téves volt az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az O.C. Kft. által 2006. november 22-én kiállított váltó nem váltó, minthogy téves volt a Szegedi Ítéltábla ezzel összefüggő részítéleti megállapítása is. Előadta, hogy ennek megállapítása céljából a beavatkozó a Legfelsőbb Bíróságon felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, amely eljárásban hozandó döntésnek kihatása van a jelen per mikénti elbírálására is. Amennyiben ugyanis az O.C. Kft. 2006. november 22-én mégis váltót állított ki, akkor a váltót a felperestől üres, korlátozásoktól mentes forgatmánnyal megszerezte a C Zrt., tőle pedig - váltóátruházás folytán jóhiszemű harmadikként - a jelen per beavatkozója, a III.r.

alperes neve. Azt pedig az alperes már az elsőfokú eljárás során megfelelően igazolta, hogy ezt követően a váltóból származó követeléséből a beavatkozó 170 000 000 Ft összegű követelést ráengedményezett, amely engedményezett követelést az alperes a felperessel szemben fennálló követelésébe a felperes ellen indult felszámolási eljárás kezdő időpontját és a perindítás időpontját megelőzően megtett nyilatkozatával beszámította. Ennek következtében pedig a keresettel érvényesített követelés vele szemben teljes egészében megszűnt, emiatt a bíróságnak a felperes keresetét el kellett volna utasítania.

Másodsorban az alperes azt indítványozta, hogy az ítélet tábla a Pp. 152.§ (2) bekezdése alapján függessze fel a jelen per tárgyalását a beavatkozó által a Legfelsőbb Bíróságon kezdeményezett felülvizsgálati eljárás befejezésének időpontjáig.

Kiemelte, hogy az III.rendű alperes neve (beavatkozó) a jogszerűen megszerzett váltóból származó 550 000 000 Ft-os követeléséből ugyan valóban csak 170 000 000 Ft összegű követelést engedményezett az alperesre, az adott esetben azonban szó sincs a váltó részbeni forgatásáról, hanem valójában a váltóból fakadó és a váltóbirtokos által érvényesíthető pénzkövetelés engedményezése történt. A Szegedi Ítélet tábla .../7. számú részlete mindemellett a jelen perben érvényesített beszámítási kifogáshoz képest nem képez ítélt dolgot, mivel a részítélet a jelen per felperesével, mint a váltó forgatmányosával szemben előterjesztett igényt nem bírálta el, az tehát kizárólag a váltó kiállítójával és kezesével szemben minősülhet ítélt dolognak. A tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelméhez kapcsolódóan az alperes a fellebbezésében hivatkozott még a következőkre is: Amennyiben a váltójogi jogviszonyt elbíráló párhuzamos eljárásban olyan döntés születik, hogy a váltóból nem származnak váltójogi jogosultságok és a váltó átruházása tárgyában létrejött adásvételi szerződések semmiek, és arra tekintettel a követelések adásvételének láncolatában az eredeti állapotot kell vissza állítani, úgy - álláspontja szerint - számára az általa fizetett vételár jár vissza. Ennek megfelelően pedig az általa beszámított követelés jogalapja nem a váltó, hanem a helyébe lépő vételár-igény lenne.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperesnek a másodfokú perköltségében való marasztalását kérte. Előadta, hogy időközben a Legfelsőbb Bíróság a 2009. május 12-én meghozott .../6. számú végzésével elbírált a jelen per beavatkozájának felülvizsgálati kérelmét, ezáltal az alperes felfüggesztésre irányuló kérelme okafogyottá vált. Hangsúlyozta, hogy az alperes beszámítási kifogásának kiindulási alapja az az állítás, miszerint az alperes rendelkezik 170 000 000 Ft értékű váltón alapuló követeléssel a felperessel, mint forgatmányossal szemben. A felperes szerint nem értelmezhető ugyanakkor az alperesnek a beszámítás alapjaként a fellebbezésében írt az a jogi okfejtése, amely szerint valójában „váltóból fakadó és a váltóbirtokos által érvényesíthető pénzkövetelés engedményezése” a beszámításának alapja. Az alperes ugyanis nem jelölte meg, hogy ki a váltóbirtokos, az eljárás során azonban nem tett olyan állítást, miszerint a váltó az ő birtokában lenne. A váltókövetelés engedményezésével kapcsolatban pedig a felperes fenntartotta az elsőfokú eljárás során már kifejtett azt a jogi álláspontját, amely szerint az alperes váltón alapuló követelése a váltót kiállító O.C. Kft-vel szemben áll fenn. Az alperes tehát a beavatkozóval kötött megállapodással a beavatkozótól olyan követelést vásárolt, amelynek nem a felperes a kötelezettje. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy az alperesnek nincs a felperessel szemben olyan követelése, amelyet be lehetne számítani a felperesi

követelésbe. Ezért - a Ptk. 296.§ (1) bekezdésben írt feltételek hiányában - a felperesnek az alperessel szemben nem vitásan fennálló követelése nem szűnt meg. Mindezek mellett a másodfokú tárgyaláson a felperes hivatkozott arra is, hogy az alperes nem jelentette be a beszámítani kívánt követelését a felszámolóhoz, ezért az nem is került nyilvántartásba vételre, amely körülmény önmagában is akadályát képezte volna a beszámításnak. Utalt továbbá arra, hogy a beavatkozó a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon 2009. november 10. napján tartott tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy az alperes és a beavatkozó közötti szerződést - amely azonos azzal a megállapodással, amelynek alapján az alperes a jelen perbeli beszámítási igényét érvényesíteni kívánja - felbontották.

Az alperes képviselője a másodfokú tárgyaláson is fenntartotta a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét, arra hivatkozással, hogy a váltóval kapcsolatos peres eljárás - a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyező döntése folytán - továbbra is folyamatban van, amelyben hozandó döntés a jelen perben elbírálandó jogvitára is kihat.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla a fellebbezéssel támadott ítélet meghozatalát követően bekövetkezett tényekre figyelemmel, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban módosítja, hogy időközben a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Szegedi Ítélet tábla ..../7. számú részítéletét - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság elsőfokú részítéletére is kiterjedően - a 2009. május 12-én meghozott Gfv.../6. számú végzésével hatályon kívül helyezte és a megyei bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. E döntés indokolása szerint az alperes beszámítási kifogásában hivatkozott váltó alakilag megfelelt az idegen (fedezeti) váltó kötelező kellékeinek, így a beavatkozó (annak a pernek a felperese) a keresetét a váltóra, mint értékpapírra jogszerűen alapíthatta. A felperes nyilatkozata alapján felmerült a másodfokú eljárásban az is, hogy a beavatkozó és az alperes állítólag felbontották a közöttük létrejött, az engedményezés alapját képező szerződést, az ezt a nyilatkozatot igazoló okiratot, mint bizonyítékot azonban egyik peres fél sem tudott csatolni. Arra tekintettel pedig, hogy ennek a körülménynek a jelen perbeli jogvita eldöntése szempontjából nem volt jelentősége, e nyilatkozat valóságtartalmának vizsgálatát a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek.

Az ítélet tábla megállapítása szerint az elsőfokú bíróság érdemi döntése a tényállás fenti módosítása ellenére is helytálló volt.

A másodfokú bíróság az eljárása során elsőként azt vizsgálta, hogy indokolt-e a Pp. 152.§ (2) bekezdése alapján a tárgyalás felfüggesztése és arra a következtetésre jutott, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bíróság előtt folyó per a jelen ügy eldöntésének nem előkérdése.

Az alperes a fellebbezésében azt a tényt már nem vitatta, hogy tartozik a felperesnek 132 166 558 Ft-tal. A fellebbezése ugyanis csupán arra irányult, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg a beszámítása jogosságát és annak következtében a felperes követelésének megszűnését, arra hivatkozással, hogy az adott esetben nincs szó a váltó részbeni forgatásáról, hanem valójában a váltóból fakadó és a váltóbirtokos által érvényesíthető pénzkövetelés engedményezése történt meg a javára a beavatkozó részéről.

A tényállás módosítása azonban azzal a következménnyel járt, hogy a bíróságnak vizsgálnia kellett azt is, hogy az alperes a felperessel szemben érvényesíthetett-e - beszámítási kifogásként - váltójogi igényt, tekintettel arra, hogy az a megállapítás, miszerint azt kizárta a váltónak minősülő okirat hiánya, nem volt a továbbiakban fenntartható.

„A váltójogi szabályok szövegének közzétételéről” szóló 1/1965. (I.25.) IM rendelet (a továbbiakban: Vár.) 12.§ (2) bekezdése, 43.§ (1) bekezdése és a 47.§ (1) bekezdéseiben foglaltak szerint a részleges váltóátruházás semmis, megtérítési igényt pedig csak a váltóbirtokos érvényesíthet a váltó átruházójával szemben. Az alperes azonban a per során maga sem állította, hogy a váltó a birtokában lenne, amellet, hogy a teljes váltó átruházást sem állította, hanem csupán az abból származó 150 000 000 Ft és 20 000 000 Ft követelésrész megszerzésére hivatkozott. A váltóból eredő igénynek a felperessel, mint forgatóval szemben történő - váltójogi hatályú - érvényesítésére azonban csak a váltó birtokában kerülhetett volna sor, anélkül tehát az alperes a felperessel, mint forgatmányossal szemben váltójogi igényt semmilyen módon nem érvényesíthetett, amellet, hogy ennek a részleges (váltó)átruházás is akadályát képezte.

A perbeli jogvita elbírálása szempontjából tehát annyiban volt jelentősége az O.C. Kft. által 2006. november 26-án kiállított okirat (fedezeti idegen) váltóként történt minősítésének, hogy arra tekintettel vizsgálni kellett az alperes beszámítási igényét a váltójogi szabályok alkalmazásával is. Annak alapján pedig - a fent írtak szerint - kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az alperesnek a felperessel, mint a váltó rendelvevényesével, illetőleg forgatmányosával szemben váltójogi jellegű - beszámítható - követelése nem keletkezhetett.

Azzal pedig az ítéletábla az elsőfokú bíróság jogi következtetésével mindenben egyetértett, hogy az alperesnek a Ptk-beli engedményezésre történt hivatkozása is alaptalan volt. Az alperes és a felperes között ugyanis olyan közvetlen jogviszony nem mutatható ki, amelynek folytán az alperes követelést számíthatna be a felperes vele szemben fennálló követelésébe. Az adott esetben a felperes nem vitásan a váltó rendelvevényese, tehát az O.C. Kft. kötelezettségének jogosultja volt. A közönséges engedményezés alapján tehát sem az alperessel, sem az engedményezési láncolatban őt megelőzőkkel kötelezett pozícióba nem kerülhetett. A Ptk. 330.§ (1) bekezdése alapján tehát az alperes nem a felperessel, hanem a követelése 170 000 000 Ft értékű részét rá engedményező beavatkozóval szemben érvényesíthetne nem váltójogi jellegű, hanem a Ptk. 328-330.§-ain alapuló igényt (amennyiben azt a szerződésükben nem zárták ki).

A felperes és az alperes között tehát közvetlen engedményezési jogviszony - nem vitásan - nem volt. Ezért az alperes beszámítási igényét az elsőfokú bíróság helyesen minősítette ezekből is alaptalannak.

Az alperes beszámítási kifogását az a másodfokú eljárásbeli állítása sem alapozhatta meg, hogy számára a beavatkozóval kötött szerződése semmisségének esetleges megállapítása folytán a vételár visszajárna. Ez a követelése ugyanis nyilvánvalóan nem a felperessel szemben eredményezhetne beszámítható ellenkövetelést, hanem csak a beavatkozóval szemben lenne elszámolható.

Erre a körülményre tekintettel az alperesnek a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme nem volt teljesíthető, mivel a jelen perbeli döntést a Bács-Kiskun Megyei Bíróságon folyamatban lévő per elbírálása nem befolyásolhatná.

A felperes nem fellebbezte meg az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának azt a megállapítását, amely szerint a felszámolás alatt lévő felperessel szemben a jelen perben az alperes követelése elvileg beszámítható lett volna. Ezért a másodfokú eljárás során ezt a megállapítást a felperes eredményesen már nem sérelmezhet.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az indokolásának a jelen határozat szerinti módosításával, illetőleg kiegészítésével (Pp.253.§ (3) bekezdés).

Az eredménytelenül fellebbező alperes a saját másodfokú perköltségét (lerótt illeték, ügyvédi munkadíj) maga köteles viselni, továbbá köteles megtéríteni a Pp. 78.§-a alapján „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) és b) pontjai, az (5) és (6) bekezdése, valamint a 4/A.§ (1) bekezdése alapján megállapított, a felperesi jogi képviselő másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységével összefüggésben felmerült ügyvédi munkadíjat.

Debrecen, 2010. február 3.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-